

Kronik

Oktober - december 1996

Grundstensnedlæggelse

7 oktober 1996 blev grundstenen lagt i "Den sorte Diamant" på Havnefronten.

Grundstensdokumentationen havde følgende ordlyd:

"I Hendes Majestæt Dronning Margrethe den Andens femogtyvende regeringsår den syvende oktober 1996 blev grundstenen til "Den sorte Diamant", Det kongelige Biblioteks udbygning på Havnefronten, nedlagt på dette sted af Kulturminister Jytte Hilden, som indmurede den første sten, Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen, som indmurede den anden sten, og Direktør Erland Kolding Nielsen, der som bibliotekets repræsentant indmurede den tredje sten.

Siden sin grundlæggelse omkring 1653 har Det kongelige Bibliotek haft sin plads skiftende steder på Slotsolmen. Først på Københavns Slot, siden 1673 i sin egen bygning. Fra 1906 i den nuværende bygning, som med tilføjelsen af "Den sorte Diamant" og tilbygningen "Fisken" bliver mere end et bibliotek. Det kongelige Bibliotek kan nu for første gang præsentere sig ikke bare som bibliotek, men som en af Københavns største kulturformidlingsinstitutioner. Hertil kommer, at tilbygningen "Fisken" skal rumme Det Danske Sprog- & Litteraturselskab, Dansk Folkemindesamling, Dansk Litteraturinformationscenter samt KVINFO. Center for information om kvinde- og kønsforskning.

Biblioteket har siden anden verdenskrig haft store pladsproblemer. Stigende bogproduktion, mere personale, flere aktiviteter, nye kulturmedier og stør-

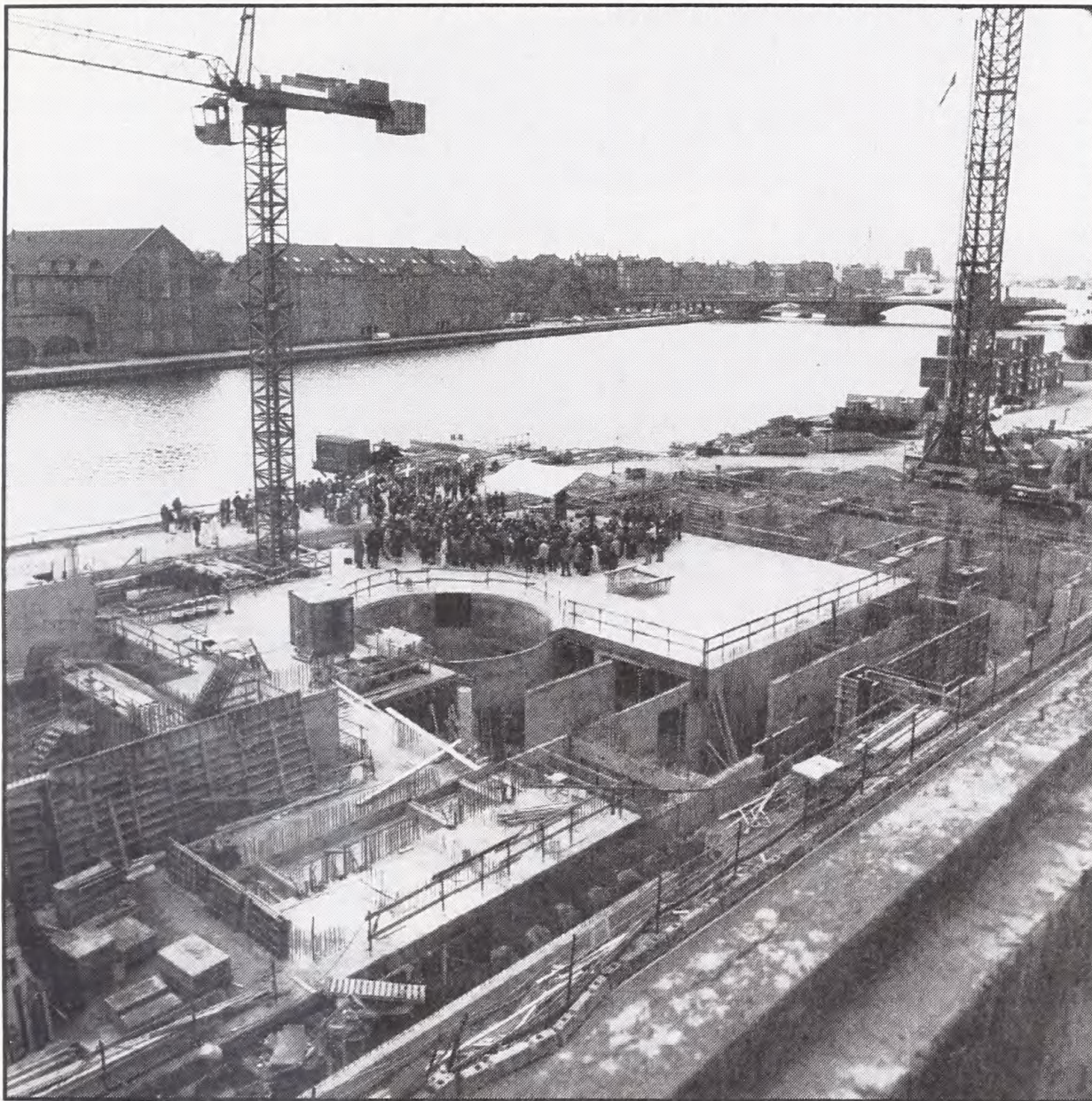
re formidlingsindsatser har gradvist gjort det eksisterende byggeri højst utidssvarende. Flere mindre til- og nybygninger løste ikke behovet. Mange lejemaal rundt omkring i København heller ikke.

En modernisering af Det kongelige Biblioteks fysiske rammer har længe været ønsket af både brugere, personale og ministerium. Siden 1986 har denne udbygning været planlagt. Forud er gået en omfattende organisatorisk modernisering og teknologisk fornyelse.

I 1993 udskrev Kulturministeriet en europæisk arkitektkonkurrence, der blev vundet af arkitektfirmaet Schmidt, Hammer & Lassen, Århus. Herefter kunne planlægningen af en kulturinstitu-

Kulturminister Jytte Hilden indmurer den første sten. Fra højre ses desuden direktør Erland Kolding Nielsen, overborgmester Jens Kramer Mikkelsen og arkitekt Bjarne Hammer.

Byggepladsen på Havnefronten 7. oktober 1996.

tion for fremtiden, der som få tillige i sin kerne rummer fortiden, begynde.

Udbygningen bygger på et nyt koncept for Det kongelige Bibliotek. Ud over at fortsætte sine indsamlings- og bevaringsopgaver som Danmarks Nationalbibliotek og Københavns Universitetsbibliotek til gavn for forskning, videregående studier og uddannelse skal biblioteket udbygge sine museale og kulturelle opgaver for et bredere publikum som museum for skrift- og bogkultur og som

noget nyt fotografiet og derigennem yde sit bidrag til at give Danmarks befolkning nye oplevelser af sin historie og kultur.

Kulturministeriet har været byggherre. Byggeprojektet blev udformet af arkitektfirmaet Schmidt, Hammer & Lassen, Århus, og projekteret sammen med rådgivende ingeniører Moe & Brødsgaard A/S, med Hansen & Henneberg A/S og Hostrup-Schultz & Sørensen A/S. Byggeadministrationen blev forestået af Undervisningsministeriets Byggedirektorat.

Grundstensdokumentet underskrives af Jytte Hilden, mens arkitekt Bjarne Hammer og direktør Erland Kolding Nielsen ser til. Overborgmester Jens Kramer Mikkelsen og Erland Kolding Nielsen var medunderskrivere af dokumentet.

Med den valgte beliggenhed forbliver Det kongelige Bibliotek ikke alene på Slotsholmen, nær Folketinget og Centraladministrationen, men også i hjertet af det kulturliv, det er en del af.

Grundstensdokumentet blev nedlagt med håbet om, at de nye fysiske rammer for Det kongelige Bibliotek, Det Danske Sprog- & Litteraturselskab, Dansk Folkemindesamling, Dansk Litteraturinformationscenter og KVINFO vil være med til at fremme og udvikle kulturlivet i Danmark i nær kontakt med verden omkring os.

København, den 7. oktober 1996.”

Rejsegilde på Amager 4. oktober 1996

På Det kongelige Biblioteks magasinbyggeri på Amager blev der afholdt rejsegilde 4. oktober 1996.

Bygningen, der er tegnet af arkitektfirmaet Dissing & Weitling og placeret i tilknytning til Københavns Universitet på Amager, blev i maj måned 1997 overtaget af Det kongelige Bibliotek.

Bygningen er første led i den plan, som skal løse bibliotekets behov for magasiner og nye universitetsbiblioteksfaciliteter. Byggeriet er derfor opdelt i flere etaper. Første etape er primært et centralmagasin, specialindrettet til formålet med klimastyring og rationel indretning. Den ene af facaderne er midlertidig, hvortil der inden for de næste par år forventes tilføjet

en endnu større etape.

Der er ikke adgang for publikum, men man kan glæde sig over den smukke bygning og den serviceforbedring, der vil følge af de nye, mere rationelle magasinforhold.

Forum bogmesse 15.-17. november

Det kongelige Bibliotek deltog i den årlige bogmesse i Forum, hvor samarbejdet med universitetsforlagene og Det danske Sprog- og Litteraturselskab fortsatte. På Det kongelige Biblioteks stand fremvistes - foruden egne nye bøger - Kulturministeriets projekter under "Kulturnet Danmark" samt en video om byggeriet på Havnefronten.

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Latinsk psalter, udført i Frankrig ca. år 1400.

En samling papirer efter Holmens provst Michael Neiiendam.

En samling scrapbøger 1949-95 efter journalist Henrik Neiiendam.

En samling breve og tryksager efter redaktør og journalist Gunnar Helveg Larsen.

Supplement til Poul Henningsens arkiv (div. avisudklip vedr. PH, 1992-95).

Supplement til papirer vedr. PH-Fonden.

8 breve fra maleren J. Th. Lundbye til distriktslæge Frederik Krebs, dat. 1845-48.

En lille samling breve fra forfatteren Karin Michaëlis.

I øvrigt har afdelingen erhvervet en række andre samlinger og enkelte breve og manuskripter af f.eks. Margrethe Rørdam, Elmar Drastrup, C. Hostrup, Car-

sten Hauch, Richard Mortensen og Viggo Stuckenberg.

Opmærksomheden henledes på, at nogle af ny erhvervelserne af forskellige årsager må holdes utilgængelige indtil videre.

Kort- og Billedafdelingen

En samling portrætter vedrørende familierne Goldschmidt, Kleinsorg og de Meza m.v. Fra Merethe Hornekær via Bent Hyldtoft.

En samling portrætter, gruppebilleder og amatørfotos i album fra boet efter Else Mathiesen, via Jytte Grønning.

En samling portrætter, bl.a. af danske søofficerer, 1 album fra Østen 1895-97 og fra Italien, Algier og Tunis 1923 og et album: Shanghai Bund. Tuck Tai Photographer.

2 album med portrætter med relation til familien Bruun/Malthe-Bruun, samt en samling danske og udenlandske postkort og topografiske billeder, hidrørende fra udskrivningschef, kommandørkaptajn M.E. Malthe-Bruun, fra kammerherre Henrik Berner og hustru Ruth Berner f. Malthe-Bruun.

22 album med amatørfotos fra Danmark og udlandet bl.a. fra Orienten (1905), Indien (1911), USA (1912) og Norge (1914). Fra Jan Niemann.

2 album vedrørende den kristne studenterverden, der har tilhørt lektor på Nørre Gymnasium Sofie Petersen, som gave fra Poul Holmelund via K. Marius Jensen.

En samling heliogravurer fra grafikeren og fotografen Eli Ponsaing, modtaget som gave i anledning af Det nationale Fotomuseums navnedag 20. september 1996.

16 fotografier af den danske op-

hængning af fotoudstillingen *The Family of Man* på Charlottenborg 1957, som gave fra fotograf Bror Bernild.

Der er i perioden endvidere erhvervet fotografier taget af følgende fotografer:

Thierry Geoffrey (Colonel), 4 far-vefotos cibacrome: Nasa. Tom flaske. La douche. White Picnic.

Olafur Eliason: 6 fotos uden titel. 1996.

Richard Avedon: Elise Daniels with Street Performers. Paris 1948/1978.

William Klein: Models and Paris Opera House. 1963/1981.

Paul Graham: Mariko, Tokyo 1989. Toyota Engine, Tykyo, 1989. Rie, Tokyo, 1989. Wrapped Tree, Financial District, Tokyo, 1995. Man, Kasumigaseki, Tokyo, 1995.

Erling Mandelmann, 3 portrætter: Carl Th. Dreyer, J.A. Schade, Barbara Hepworth.

Torben Thesander: 9 modefotos.

Musikafdelingen

Samling af manuskripter (autografer) med musik af komponisten Ove Scavenius. Samlingen, der er skænket af mag.art. Alette Scavenius, omfatter skitser, kompositionsøvelser og fuldendte værker, adskillige af dem med rettelser og andre påtegninger af Carl Nielsen, som i en periode var Scavenius' privatlærer i komposition.

Som tak for udvist service omkring Hartmann-samlingen har afdelingen modtaget en check på 2.000 DM fra François Waelbroeck, St. Amandsberg-Gent i Belgien. Pengene vil blive brugt til konservering af en række manuskripter fra Hartmanns Samling, specielt manuskripter af Emma Hartmann.

Komponisterne Tage Nielsen og Erling Bjerno har overdraget en række manuskripter til biblioteket som supplement til de samlinger af deres værker, som allerede findes i bibliotekets række af nulevende danske komponisters manuskripter. Endvidere har Tage Nielsen skænket afdelingen Per Nørgårds *Trio opus 15* og Rued Langgaards *Sonate nr. 4 for violin og klaver*, begge i autograf.

Orientalisk og Judaistisk Afdeling

Afdelingen har erhvervet to værker, der omhandler tidlige kinesiske inskriptioner på broncekar fra perioden 1100 til 200 f.v.t. Det ene værk er en samling afgnidninger af inskriptioner på broncekar udgravet fra 1949 til 1990. Denne samling er vigtig for forståelsen af datidens kinesiske samfund, og den supplerer Det kongelige Biblioteks samling af inskriptionsafgnidninger på knogler og skildpaddeskjold fra tiden o. 1400 til o. 1100 f.v.t. Værket hedder på kinesisk *Yin Zhou jinwen jicheng* og er udgivet i 18 bind i Beijing, 1984-94. Det andet værk er et meget nyttigt referenceredskab til tydning af disse tidlige bronceinskriptioner *Kinbun tsushaku*. Shirakawa, Shizuka har forfattet det, og den erhvervede udgave er på 9 bind udgivet i Kobe, 1964-84.

Udlån til udstillinger

Håndskriftafdelingen udstillede manuskripter fra Søren Kierkegaards arkiv 1.-31. oktober 1996 på udstillingen *Le secret de Søren Kierkegaard* i Det danske Hus i Paris.

Danske Afdeling udlånte materiale til *Tycho Brahe-udstilling* på Ole Rømer Museet 1. oktober - 30. november 1996.

Orientalisk og Judaistisk Af-

deling arrangerede 6. december 1996 - 5. januar 1997 på Nationalmuseet en lille udstilling af tibetansk bogkunst i Det kongelige Biblioteks samlinger, suppleret med tibetanske thankaer og gudefigurer fra Nationalmuseet. I denne anledning tryktes en pjece med artikler af Tarab Tulku Losang og Hartmut Buescher om Tibets historie og kulturhistorie, samt om Det kongelige Biblioteks tibetanske samling.

Kort- og Billedafdelingen udlånte 91 portrætter af H.M. Dronningen til udstillingen *Margrethe II - portræt af en dronning*. Udstillingen, der var arrangeret af Lars Schwander, vistes 6. december 1996 - 26. januar 1997 i udstillingssalen på Rundetårn.

Besøg

26 november 1996 besøgte ni medarbejdere fra Kungliga Biblioteket, Stockholm, Det kongelige Bibliotek. Kungliga Biblioteket er i færd med at udarbejde kravspecifikation til nyt lokalt datastystem, og man ønskede i den forbindelse at orientere sig om Det kongelige Biblioteks edb-løsninger med hensyn til publikumsbetjening nu og i fremtiden. Overbibliotekarerne Karl Krarup og Steen Bille Larsen, førstebibliotekar for Danske Afdeling, Grethe Jacobsen, projektleder Niels Ivan Boserup, afdelingsleder Jens Christian Poulsen samt medarbejdere fra Edb-afdelingen var alle med til at give gæsterne fra Kungliga Biblioteket en udbytterig dag.

5.-6. december 1996 besøgte lederen af Statsbibliotekets Danske Afdeling Det kongelige Biblioteks tilsvarende afdeling, herunder Småtryk, Danske Tidsskrifter og Danske Aviser med henblik på pligtaflevering

Personalia

Overbibliotekar Steen Bille Larsen deltog 28.-29. oktober 1996 i møde i LIBER-Expert committee *Library Architecture Group* i Göttingen; deltog 29. november 1996 i heldagsseminar om de regionale biblioteksopgaver år 2005, arrangeret af PLS Consult i København; var udpeget som medlem af bedømmelsesudvalg til lektorstilling i bibliotekshistorie ved Danmarks Biblioteksskole.

Kst. overarkivar Jesper Düring Jørgensen holdt 3. oktober 1996 foredrag i PET, Undervisningsafdelingen, om *Nazismens europæiske rødder*.

Førstebibliotekar Ingrid Fischer Jonge holdt 29. oktober 1996 i Billedhuset, København, foredrag *Kan dokumentarfotografiet overleve i den iscenesatte tidsalder?*; deltog 1.-4. november 1996 i European Art Forum, Berlin; deltog 15.-19. november 1996 i Mois de Photo, Paris, arrangeret af AFAA (Association Française d'Action Artistique).

Seniorforsker Søren Gosvig Olesen holdt 29. oktober 1996 foredrag i Klassikerforeningen *Den filosofiske dekonstruktion som metode, belyst med Platons Hippias major-dialog som eksempel*, Kerteminde; holdt foredrag i Socialpolitisk Forening, *For meget og for lidt stat*, Christiansborg, 31 oktober. 1996; deltog i 4. seminar afholdt af International Network for Research on Alternative Therapies, Holte, 1.-3. november 1996.

Forskningsbibliotekar Peter Hauge afholdt 23.-24. november 1996 et kursus i modalteori i teori og praksis for Performerlinien på Det fynske Musikkonservatorium.

Forskningsleder Niels Martin Jensen holdt 21. oktober 1996 et foredrag om *Carl Nielsen i international belysning* i

Carl Nielsen-Selskabet, København; holdt 1. december 1996 et foredrag i B.S. Ingemann-Selskabet i Sorø om *Ingemann i den danske musik*; deltog 2. december 1996 i præsidiemøde i the International Musicological Society i London; deltog 6. december 1996 i styringsgruppemøde i ESF-projektet *Musical Circulation in Europe, 1600-1900* i Mainz.

Direktør Erland Kolding Nielsen deltog 30.-31. oktober 1996 i Nordiske Rigsbiblioteks- og Nationalbibliotekscheferes møde i Oslo; holdt 14. november 1996 foredrag om *Det kongelige Biblioteks nye serviceprofil efter 1997-98* for ledelsesgruppen på Københavns Kommunes Biblioteksvæsen; deltog 28.-30. november 1996 i Nordinfo-symposium og Nordinfo's 20-års jubilæum, Hanaholmen, Esbo, Finland; deltog 17. december 1996 i åbningen af Bibliothèque Nationale de France.

Førstebibliotekar Niels Krabbe er indtrådt i bestyrelsen for Dansk Dansehistorisk Arkiv; besøgte i 5.-8. november 1996 musikafdelingerne i British Library i London, Pendlebury Library og University Library i Cambridge, og 12.-15. november 1996 Bayerische Staatsbibliothek i München samt Staatsbibliothek Berlin.

Overbibliotekar Karl Krarup deltog 14. november 1996 i konference *Skape, Bevare, Formidle* om brug af informationsteknologi på kulturområdet, i Oslo.

Forskningschef, dr.phil. John T. Lauridsen holdt 4. december 1996 foredrag på Tøjhusmuseet om *forskningen ved sektorforskningsinstitutionerne*.

Forskningsstipendiat Ole Meyer foretog 12. oktober 1996 et studiebesøg ved Bibliothèque Municipale, Lyon; 14. oktober - 16. november 1996 studie- og

arbejdsophold ved Centre International de Traduction Littéraire i Arles, Frankrig, med deltagelse i Les 13ièmes Arlésiennes de Traduction Littéraire, 8.-10. november.

Forskningsbibliotekar Erik Petersen holdt 12. december 1996 en forelæsning om *Johann Albert Fabricius* på Universität Hamburg, på indbydelse af Institut für Griechische und Lateinische Philologie.

Overarkivar, dr.phil. Birgitte Possing holdt 17.-18. oktober 1996 to forelæsninger om *den historiske biografis metode* og om *uddannelsessystemets historie i det 19. århundrede i Skandinavien* på Universitetet i Lund.

Førstebibliotekar Annika Salomonsen deltog 25.-27. oktober 1996 i det af Selskabet Bellman i Danmark arrangerede symposium *Bellman i Norden uden for Sverige*.

Overbibliotekarerne Steen Bille Larsen og Karl Krarup og afdelingsleder Jens Chr. Poulsen deltog 12.-16. oktober 1996 i konferencen *Transforming Libraries* i Pittsburgh, USA, arrangeret af The Library and Information Technology Association (LITA) and The Library Administration and Management Association (LAMA).

Sikringschef Jesper Düring Jørgensen, forskningsbibliotekar Erik Petersen og overassistent Palle Ringsted deltog 14.-15. oktober 1996 i The Third international seminar on the care and conservation of manuscripts.

Førstebibliotekar Grethe Jacobsen og afdelingsbibliotekar Anne-Marie Smith deltog 18.-20. oktober 1996 i europæisk kulturkonference *Cultures of The Culture* på Schæffergården.

Afdelingsbibliotekar Esther

Skaarup og bibliotekar Connie Juul Jeppesen deltog 24.-25. oktober 1996 i det 5. Nordisk/Baltiske ISSN/NOSP møde i Stockholm.

Direktør Erland Kolding Nielsen, forskningsbibliotekarerne Erik

Skyum-Nielsen og Erik Petersen og afdelingsbibliotekar Anne-Marie Smith deltog 8.-10. november 1996 i konference (arbejdsseminar) i Den Litterære Institution, Hald Hovedgaard, Viborg.